

VONDeLing

Tijdschrift van het Vicariaat ONDerwijs

Nr 21 – januari 2017

Redactioneel

Beste lezeres en lezer

Een goede gezondheid en geluk in het persoonlijk en professioneel leven, dat is waar Nieuwjaar een hele maand lang de gelegenheid toe biedt om elkaar te wensen. Het is een mooie traditie dat deze wensen ook ‘beklonken’ worden met een glaasje – in de huiskring, met vrienden en met de collega’s. Zo bevestigen en versterken we niet alleen de verbondenheid, maar ook het project van onze basisrelaties en dat van ons werk. Wat zou het leven zijn zonder wensen?!

Als wensen zo centraal staan in het leven, dan moeten ze ook in het evangelie staan. Blijkt dat dit zonder forceren ook zo is. Wellicht is het hele evangelie zelfs te beschouwen als een soort van wensboek. Uiteindelijk betreft het een ‘blijde boodschap’, een boodschap die wenst dat allen er vreugde van ondervinden: ware vreugde die gestoeld is op een gezonde basisrelatie met God. Het evangelie ziet die relatie niet los van al onze andere relaties. En zo heeft het evangelie betekenis en relevantie voor alles wat we zijn en doen.

Jezus zegt ons in het evangelie zowaar wát we elkaar dienen te wensen als we elkaar tegenkomen of bezoeken. “Laat uw eerste woord ‘vrede’ zijn”, zo zegt hij (Mt 10,12). Kortom, nog voor er iets gezegd is, van welke aard ook, houdt Jezus ons voor dat we elkaar eerst vrede wensen. Blijkbaar was die wens zodanig belangrijk voor hem dat het zelfs zijn eerste wens is na zijn verrijzenis. Toen de leerlingen zich immers na de kruisdood hadden teruggetrokken in een huis, bang en met gesloten deuren, kwam hij plots in hun midden staan: “Vrede zij met u”. De vredewens gaat alle angst te boven, ook alle menselijke (wan)verhoudingen. Niet toevallig kent de liturgie van de eucharistieviering aan de vredewens een belangrijke plaats toe: net voordat we te communie mogen gaan, ontvangen we Jezus’ vrede en mogen we die met een handdruk of een knuffel aan elkaar doorgeven en zodoende ‘beklinken’.

In de tijd die we vandaag meemaken, gelittekend door onzekerheid en vragen, is vrede niet alleen een doel in vele gezinnen, werksituaties en landen, maar kan het ook een basishouding zijn. Zo begrepen is vrede een zekerheid en uitvalsbasis van hoop. Het gaat dan niet over de vrede die delicate kwesties of opinies verzwijgt ‘om de lieve vrede’, maar het is een vrede die het gesprek erover mogelijk maakt en er een constructieve inbedding aan geeft. Zo bekeken is de vrede waarover Jezus het heeft geen resultaat van een prestatie. Het is veeleer een basisattitude: een houding waarin we ons kunnen oefenen door ons te laten raken door God, zoals Hij dat wil. Ter versterking van onszelf als mens en tot vreugde van allen!

Ik wens u en de uwen een gezond, gelukkig en vredevol 2017 toe!

Jürgen Mettepenningen, bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs

Colofon
Digitaal tijdschrift
van het
Vicariaat Onderwijs
Aartsbisdom
Mechelen-Brussel

Frederik de Merodestraat
18, 2800 Mechelen

Tel: 015 29 84 01 (02)

E-mail:
info@vikom.be

Website:
www.vikom.be

Versijnt 4 keer per jaar.

Redactie:

Guido François
Jürgen Mettepenningen
Tekst + Foto's: Guido François
(tenzij anders vermeld)
Foto blz 1: ©Christof Ketels

Ver. uitgever:

Jürgen Mettepenningen

Inhoud:

Redactioneel	1
Actualia	2
Vieringen, conferenties	11
Personalía	24

Actualia

Nieuwjaarsbrief bisschoppelijk afgevaardigde

Beste bestuurder, beste directeur

Wanneer een Vicariaat Onderwijs ten dienste wil staan van het onderwijs en de scholen – de bestaansreden van een vicariaat – dan moet de werking van dat vicariaat transparant zijn, zowel voor betrokkenen in het grote huis van het katholiek onderwijs als voor diegenen die vanuit welk oogpunt ook geïnteresseerd zijn in de structuur, werkzaamheden, financiën en verhoudingen binnen dat grote huis. Vandaar, ter gelegenheid van mijn aantreden als bisschoppelijk afgevaardigde Onderwijs, deze nieuwjaarsbrief, zonder exhaustief te zijn noch ronkende verklaringen af te leggen.

Ter gelegenheid van het afscheid van Fons Uytterhoeven als bisschoppelijk afgevaardigde, werd in de schoot van de Bisschopsraad van 23 december 2016 het glas geheven, waarbij Kardinaal Jozef De Kesel enkele warme woorden van waardering en dankbaarheid uitsprak. Daarbij kreeg Fons door de Kardinaal een bijzondere Pauselijke medaille opgespeld. Dat is een uitzonderlijk gebeuren, aangevraagd door het aartsbisdom bij de diensten van paus Franciscus. Fons toonde zich zeer verheugd over deze bijzondere blijk van waardering. (Foto: Jürgen Mettenpenningen)

Dank

2017 start voor onze scholen niet van nul, net zoals dat voor een vicariaat niet zo is. Onder impuls van mijn voorganger, **Fons Uytterhoeven**, is de afgelopen zeven jaar veel gerealiseerd. Het bracht er **Kardinaal Jozef De Kesel** toe om bij het afscheid van Fons te zeggen dat hij de pluim op zijn hoed mag steken van de huidige structuur van het vicariaat met de Dienst Identiteit, de Dienst Pedagogische Begeleiding en de Dienst Schoolorganisatie. Bovendien heeft Fons als een goede huisvader voor het vicariaat gezorgd. Omwille van dit en zoveel meer, past hier dan ook een woord van grote waardering en oprechte dank!

Continuïteit met eigen accenten

Dankbaarheid en continuïteit gaan hand in hand: wat goed is, moet worden voortgezet, en waar ruimte is voor verbetering, moet naar optimalisering worden gestreefd. Eigen accenten zullen er sowieso gelegd worden omdat de uitdagingen elkaar opvolgen en ieder een eigen aanpak heeft. Dat betekent concreet dat de structuur van een driedelig vicariaat dezelfde blijft, zij het dat er geen opvolger komt voor de functie van directeur van de Dienst Identiteit. Als afscheidnemend directeur blijf ik de algemene verantwoordelijkheid van deze dienst behouden, als (1) moderator van de overlegmomenten van de inspectie-begeleiding rooms-katholieke godsdienst, (2) verantwoordelijke van de ondersteuning van de pastorale werking in onze scholen en (3) aanspreekpunt voor het project van de katholieke dialoogschool. Aangaande punt 2: terwijl mevrouw **Vera Vastesaegeer** halftijds pastoraal coördinator is in het basisonderwijs, gaat in september een evenknie van start in het secundair onderwijs.

De drie diensten van het vicariaat hebben de afgelopen jaren reeds verschillende ontwikkelingen meegemaakt, zowel op het vlak van interne werking en onderlinge toenadering als op het vlak van de verhouding met/binnen Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De Dienst Pedagogische Begeleiding – geleid door regiodirecteur **Peter Op 't Eynde** – zet in op een zo goed en zo professioneel mogelijke ondersteuning van onze scholen in een snel veranderend onderwijslandschap, en dit vanuit een structurele verankering in de bredere werking van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Het vicariaat is daarbij zowel partner als gastheer en thuishaven voor de regiodirecteur, de niveaucoördinatoren, de pedagogische begeleiders en hun activiteiten. Op zijn beurt is de Dienst Schoolorgani-

satie, geleid door directeur **Guido François**, sterk aanwezig in de ondersteuning van scholen op het vlak van de bestuurlijke optimalisering en schaalvergroting (BOS). Hij wordt daarin bijgestaan door **Guido De Winter**.

Dialogoog

In sterk veranderende tijden met heel wat uitdagingen en bijzondere aandachtsvelden – naast BOS noem ik hier enkel nog ZILL, ROK, dialoogschool, modernisering SO, de-radicalisering en de lerarenopleiding – is het zaak om de dialoog met alle actoren te voeren en te optimaliseren. Die dialoog vereist openheid en vrijmoedigheid, met oog voor de maatschappelijke uitdagingen, levensbeschouwelijke tradities en vooral het welzijn en de toekomst van de lerenden. Als vicariaat schakelen we ons in deze dynamiek volledig in, met de bijzondere waakzaamheid (en die vertolkend op alle plaatsen en niveaus) dat in de eerste plaats de belangen van onze stakeholders – lerenden, ouders, personeelsleden en bestuurders – gediend worden. Bijzondere aandacht gaat daarbij naar inhoud en toekomstgerichtheid, met speciale attentie voor de bijdrage daartoe vanuit de inspiratie die uitgaat van het evangelie en het beste van de katholieke traditie.

Administratieve pool versterkt

Als vicariaat mogen we rekenen op een vernieuwde ploeg administratieve medewerkers, die als team de administratieve pool van het vicariaat vormt. Op 31 december ging mevrouw **Sonja Baert** met pensioen, na meer dan 25 jaar trouwe dienst. Sonja had een halftijdse werkopdracht, die ze vervulde met grote inzet, waarvoor we haar zeer dankbaar zijn. Sinds 1 januari 2017 is mevrouw **Anne Vercammen** op het vicariaat voltijds werkzaam, na tien jaar een leidinggevende job te hebben gehad in de administratie van het Sint-Gabriëlcollege van Boechout. In het team vervult zij de functie van administratief coördinator. Verder bestaat het team uit twee dames die het vicariaat inmiddels door en door kennen: mevrouw **Kristel Gysemans** en mevrouw **Krista Voet**. Als geheel staat de administratieve pool ten dienste van de ondersteuning van de werking van de drie diensten van het vicariaat en alles wat er vanuit die diensten wordt georganiseerd. Om de samenwerking, het onthaal en de dienstverlening naar allen beter te garanderen, werd de inrichting van de kantoren van de administratie begin januari geoptimaliseerd. U bent er van harte welkom! Overigens, een dezer dagen wordt de hoofdingang via de Frederik De Merodestraat 18 opnieuw in gebruik genomen. Met het oog daarop is het onthaal van de drie diensten van het vicariaat al voorzien aan de zijde van de marmeren trap, nabij de hoofdingang.

Anne Vercammen, nieuw op het Vicariaat als administratief coördinator.

Fons Uytterhoeven voor een laatste keer met zijn drie secretariatsmedewerksters ter gelegenheid van het afscheid door pensionering van Sonja Baert. Van links naar rechts: Krista Voet, Sonja Baert, Fons Uytterhoeven en Kristel Gysemans.

ven, waarover u verderop in dit blad meer informatie krijgt. Het spreekt voor zich dat in het beleid van het vicariaat, net zoals dat zo is in Katholiek Onderwijs Vlaanderen, de bestuurders een grotere rol toebedeeld krijgen. In die zin zijn de overlegmomenten van het Comité Besturen (Cobes), die plaatsvinden in de schoot van het vicariaat, van groot belang.

Statuten

De nieuwe statuten van het vicariaat worden binnenkort gepubliceerd in het Staatsblad. Op 19 januari worden die statuten gepresenteerd en nader toegelicht op een bijzondere vergadering van de schoolbesturen te Leu-

Communicatie

De website van het vicariaat – www.vikom.be – is een belangrijk uithangbord, informatiekanal en werkinstrument. Vanuit het belang van correcte en tijdige informatie, zal er meer ingezet worden op updates. Ook het digitale tijdschrift VONDeLing is op de website te vinden en mocht zich de afgelopen jaren verheugen in een stijgend aantal lezers. Terwijl tot nu toe bestuurders en directies (een attenderingsbericht voor) VONDeLing ontvingen via mail, zal vanaf nu stapsgewijs ook werk gemaakt worden van een verzending naar oud-directeurs, gewezen schoolbestuurders en naar oud-personeelsleden van de drie diensten van het vicariaat. Bij deze een warme oproep om mailadressen aan te leveren bij kristel.gysemans@vikom.be. Uiteraard kan iedereen alle nummers blijven downloaden via de website www.vikom.be.

Een vergadering met het hele team van het Vicariaat op 20 december 2016. Niet op de foto: Fons Uytterhoeven en Guido François, die de foto nam.

Tot slot

Om u tot dienst te zijn in grote verbondenheid met Katholiek Onderwijs Vlaanderen, bestaat het vicariaat. Dienstbaarheid en dialoog gaan hand in hand. Om die dialoog gestalte te geven volstaat het niet om enkel te vergaderen over onderwijs en scholen, maar ook in scholen te gaan luisteren en het gesprek aan te gaan, met u en uw team dus. Daar

wil ik een punt van eer van maken vanuit de overtuiging dat enkel op die manier de taak naar behoren vervuld kan worden die **Kardinaal De Kesel** me heeft toevertrouwd. Alleen in dialoog met elkaar kunnen we samen aan ons onderwijs bouwen.

Met hartelijke groeten en met de beste wensen voor 2017 voor u en allen in uw school, mede namens Peter Op 't Eynde en Guido François,

Jürgen Mettepenningen, Bisschoppelijk afgevaardigde

NIEUWE TELEFOONNUMMERS

Verschillende telefoonnummers werden gewijzigd, waardoor we hier het hele plaatje geven van directiecomité, niveaucoördinatoren en administratieve medewerkers:

Jürgen Mettepenningen: 015/29.84.89
Guido François: 015/29.84.85
Peter Op 't Eynde: 015/29.84.04

Rita Mouton: 015/29.84.78
Wilfried Neutjens: 015/29.84.38
Rudi Stiens: 015/29.84.77

Anne Vercammen: 015/29.84.89
Kristel Gysemans: 015/29.84.02
Krista Voet: 015/29.84.01

Pedagogische Begeleiding: 015/29.84.02
Mandaten r-kath gods.d.: 015/29.84.01

Het faxnummer (015 29.84.03) is niet meer in gebruik

De laatste Cobes-vergadering voor Fons

De vergadering van het Comité Besturen (Cobes) van het Aartsbisdom Mechelen-Brussel van 21 december 2016 had iets speciaals over zich. Zoals altijd waren de leden massaal present. Het was de laatste keer dat **Fons Uytterhoeven** die voorzat, de laatste keer dat hij ons inspireerde met zijn persoonlijke duiding van de Bijbeltekst van de dag. Hij gaf ons meteen inzicht in hoe hij met zo'n Bijbeltekst omgaat: eerst ontdekt hij die van de goddelijke franjes en beschouwt hij het verhaal louter als literatuur, om dan via recontextualisering na te denken hoe de mensen van toen God hebben ontdekt, en hoe dat ons kan helpen om in die context God te ontdekken.

Bij het verhaal van Maria's zwangerschap als ongetrouwd meisje en haar bezoek aan haar nicht Elisabeth, die ondanks haar leeftijd ook zwanger is, kunnen we ons inbeelden wat de goegemeente daarvan gevonden zou hebben en welke tegenstrijdige gevoelens er leefden bij de hoofdfiguren. Binnen die realiteit gebeurt er even later een wonder, een geboortetafereel dat iedereen met verstomming slaat. Waar zit de kern waaruit de tijdgenoten besloten dat God aanwezig was om het verhaal nadien zo te schrijven alsof God effectief aanwezig was? Fons wenste ons toe dat we op die manier de diepte van het Bijbelverhaal zouden ontdekken.

De vergadering van het Comité Besturen van 21 december 2016, tevens de laatste die Fons voorzat. Op de foto rechts onderaan: van links naar rechts: Willy Penninckx, Fons Uytterhoeven en Lena Sellslagh, nadat de geschenken zijn overhandigd.

Op het einde van de vergadering hield **Willy Penninckx** een korte toespraak om Fons, namens het hele Comité te bedanken voor wat hij gedurende de laatste jaren heeft opgebouwd, in nauw overleg en in samenwerking met de Cobesleden, zodat de werking van het Vicariaat Mechelen-Brussel model kan staan voor andere structuren binnen

Katholiek Onderwijs Vlaanderen en de bisdommen. Daar waren soms moedige beslissingen en daadkracht voor nodig. Fons had ook altijd aandacht voor wat ons verbindt. Bij die lofbetuigingen hoorden ook bloemen (voor de echtgenote), enkele flessen goede wijn en een boekenbon, met plezier aangeboden door de leden.

Tijdens de bijeenkomst werd ook de afvaardiging goedgekeurd van vier Co-besleden naar de Raad van Bestuur van het Vicariaat Onderwijs. Dat zijn **Agnes Claeys, Thérèse Finné, Willy Penninckx en Bruno Raes**. Die laatste kon opnieuw lid worden van Co-bes, nadat Jos Vanachter zijn zitje ter beschikking had gesteld, waarvoor dank.

Nog een belangrijk agenda-punt van de vergadering was de voorstelling van de huidige en toekomstige werking van de Pedagogische Begeleiding door re-giodirecteur **Peter Op 't Eynde**. Op dat terrein liggen er uitdagingen genoeg. Om bestuurders daarover extra te informeren werd beslist het thema op te nemen in de **tweede volgende jaarvergadering** voor bestuurders die op **13 juni 2017** (vanaf 18u) gepland wordt, eveneens in het Provinciehuis in Leuven. Een ander

item dat daar aan bod zal komen is het nieuwe Referentiekader voor Onderwijskwaliteit (ROK). Noteer alvast die datum.

Extra jaarvergadering schoolbesturen 19 januari 2017

Het Comité Besturen en het Vicariaat Onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel organiseren een extra **Diocesane jaarvergadering voor schoolbestuurders** op **donderdag 19 januari 2017 van 18.30u tot 21.30u**, opnieuw in het Auditorium van het **Provinciehuis van Vlaams-Brabant**, Provincieplein 1 in Leuven.

We hebben minstens drie goede redenen voor zo'n extra vergadering op dit ongewone tijdstip:

1. De nieuwe aartsbisschop, intussen 'Kardinaal' Jozef De Kesel, wenst de schoolbesturen van het katholiek onderwijs in zijn bisdom te ontmoeten;
2. We vieren het afscheid van Fons Uytterhoeven en maken kennis met de nieuwe bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs;

3. We hebben in juni 2016 geen jaarvergadering georganiseerd omwille van het congres van Katholiek Onderwijs Vlaanderen op 2 juni;

Programma:

18.00u: *Onthaal*

18.30u: *Verwelkoming en bezinning door **Jürgen Mettepenningen**, nieuwe bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs (vanaf 1 januari 2017);*

- ***Kardinaal Jozef De Kesel** spreekt zijn verwachtingen uit naar het katholiek onderwijs;*
- *Afscheidnemend bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs, **Fons Uytterhoeven**, en zijn opvolger **Jürgen Mettepenningen** lichten de werking van het Vicariaat onderwijs Mechelen-Brussel toe, de nieuwe statuten en de samenstelling van het bestuur;*
- ***Het Comité Besturen** brengt verslag uit over zijn werking tijdens het voorbije werkjaar;*
- *De **Dienst Schoolorganisatie** licht de stand van zaken toe van de Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting in het aartsbisdom;*
- ***Chris Smits**, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen situeert de werking van het Vicariaat in relatie tot de koepel en brengt wat onderwijsactualiteit;*
- ***Fons Uytterhoeven** spreekt een afscheidswoordje uit*

20.15u: *Afsluiting door **Jürgen Mettepenningen** en gelegenheid tot napraten met een **drankje en een broodje** (tot 21.30u)*

Foto van de Jaarvergadering van 2 juni 2015 in het Provinciehuis in Leuven.

Wij vinden het belangrijk dat elk schoolbestuur door één of meer bestuursleden vertegenwoordigd is. Wie wil deelnemen heeft tot vrijdag 13 januari 2017 de tijd om in te schrijven, met vermelding of hij of zij blijft voor de receptie.

De diocesane jaarvergadering is volledig gratis.

Hoe is het met het BOS-bestand?

Het overleg over de concretisering van de conceptnota over Bestuurlijke Optimalisatie tussen de verschillende onderwijsverstrekkers en de overheid heeft nog niet veel resultaten opgeleverd. Het is dus voorlopig afwachten hoe de incentivering van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) er zou kunnen uitzien. Hoewel sommige besturen daar minder van wakker liggen, omdat dit niet de essentie is van het proces van structurele integratie dat ze hebben opgestart, blijft het uitblijven van decretale regels en informatie over de incentivering het debat afremmen. Een kort overzicht van recente evoluties:

Het vooruitzicht op redelijke incentivering voor een samenwerkingsverband dat minder ver gaat dan fusies, zoals een Vereniging van Schoolbesturen (VVS) heeft in sommige regio's voor een wending gezorgd in de gesprekken. Waar er eerst geopteerd werd voor een Schoolbestuur met Bijzondere Kenmerken (SBK) neigt men nu eerder naar het onderzoeken van een VVS. Is het koudwatervrees voor het onbekende en het verlies van controle? Is het een poging om tijd te winnen? Is het vertrouwen in elkaar nog onvoldoende gegroeid? Kiest men voor de relatief veilige oplossing van het - indien mogelijk - voortzetten van de samenwerking die er al is via de scholengemeenschap? Zijn er persoonlijke motieven in het spel? Wellicht spelen hier verschillende factoren tegelijkertijd mee. Sommige besturen zien een VVS eerder als opstap naar een latere fusie tot een SBK. In andere regio's zijn de scholen zo verspreid dat de besturen twifelen aan de meerwaarde van een bestuurlijke integratie. Het Vicariaat onderwijs, in de personen van Guido Dewinter, procesbegeleider, en Guido François, directeur dienst Schoolorganisatie, biedt ook in die gevallen graag zijn diensten aan om het proces mee te begeleiden, zoals dat nu al op veel plaatsen gebeurt.

Er zijn ook verschillende voorbeelden van regio's waar de schoolbesturen al redelijk ver staan in de bestuurlijke integratie tot één SBK, zonder al te veel rekening te houden met de inhoud van de conceptnota. In de regio **Aarschot-Betekom**, bijvoorbeeld,

bereiden de besturen al een fusieprotocol voor. In de aangrenzende regio **Haacht-Rotselaar-Tildonk-Boortmeerbeek-Keerbergen**, is het BOS-overleg ook al behoorlijk opgeschoten.

In de regio **Leuven-Hageland** dienen er half februari 2017 knopen te worden doorgehakt, maar is nu al duidelijk dat er een vrij grote groep besturen naar een integraal fusieconcept wil. Een werkgroep van directeurs basis- en secundair onderwijs heeft daar een prachtige blauwdruk uit-

Foto van bij de ondertekening van de Intentieovereenkomst tussen 29 schoolbesturen van de regio Leuven op 11 januari 2016.

geschreven van 'Uitdagingen voor het katholiek (leerplicht-)onderwijs in de regio Leuven', een tekst die zeker gebruikt kan worden bij de opbouw van het fusieconcept. Het

is de bedoeling om weldra met gemengde werkgroepen (bestuurders en directeurs) te starten om een en ander verder uit te werken.

Foto genomen tijdens de Denkdag die een tiental schoolbesturen uit de regio Mechelen hebben georganiseerd op 22 oktober 2016.

In de regio **Mechelen** zijn de besturen die op 22 oktober 2016 deelnamen aan een denkdag over organisatiestructuren akkoord gegaan met de principes die uit de denkdag zijn voortgekomen en zijn ze bereid op 25 januari 2017 een intentieverklaring te ondertekenen tot verdere gesprekken over bestuurlijke integratie. Een positieve evolutie.

In het **Brussels Hoofdstedelijk Gewest** raakt de nieuwe vzw die door een 17-tal kleinere besturen is opgericht stilaan bevolkt met bestuurders,

die nu verder invulling kunnen geven aan wat je een voorafspiegeling zou kunnen noemen van een SBK.

In de streek van **Overijse** engageert een aantal besturen zich tot een niveauoverschrijdende fusie. Enkele andere besturen uit de regio **Oostkant van Brussel** voeren intensieve gesprekken en we verwachten binnen afzienbare tijd meer concrete initiatieven.

In sommige regio's oefenen congregaties een aantrekkingskracht uit op omliggende schoolbesturen. Dat is onder meer het geval bij de Annuntiaten in de regio's Diest, Halle en Brussel en bij de Jezuïeten in de noordrand van Brussel.

Ongetwijfeld zijn er nog enkele andere regio's waar vooruitgang wordt geboekt, maar we zijn niet bij alle processen betrokken, hebben niet van iedereen actuele informatie of soms liggen de zaken te delicaat om er nu al publiekelijk over te berichten.

Het aantal schoolbesturen dat nog onbeslist is of voorlopig aan de kant staat, is sterk geslonken. Het Vicariaat voert een actieve politiek naar hen, zodat ze zeker worden meegenomen in de dynamiek.

Info-avond over juridische consequenties van fusies van schoolbesturen

Hoe verder schoolbesturen geraken in het BOS-proces, hoe meer vragen er komen naar juridische consequenties en stappenplannen om de concrete fusie correct voor te bereiden op het vlak van overdracht van financiën, patrimonium, juridische verplichtingen en dergelijke. Sommige advocatenbureaus spelen in op die nood. Zo organiseerde het juristenkantoor Curia, dat gespecialiseerd is in de non-profitsector, op 9 november 2016 een interessante vormingsavond voor schoolbesturen in het Provinciehuis in Leuven. De belangstelling was zo groot dat de organisatoren op zoek moesten naar een grotere vergaderzaal en niet alle geïnteresseerden konden laten deelnemen. In een eerste deel schetsten ze de context van BOS vanuit de regelgeving en de conceptnota, de verschillende keuzes die schoolbesturen hebben, de visienota's van de koepel, de verschillende vormen van fusie. Vervolgens lichtten ze de fusie juridisch door, van het opmaken van een engagementsverklaring of fusieprotocol tot alle aspecten die geregeld moeten worden: missie, visie, waarden, personeel, onroerende goederen en zakelijke rechten, contracten, erkenningen, vergunningen, subsidies, boekhouding en fiscaliteit, hoe de overdracht van middelen en mensen het best gebeurt. Ze besloten met een model van fusie-draaiboek en stonden open voor tal van vragen. De organisatoren zijn, op onze vraag, bereid nog dergelijke info-sessies aan te bieden in samenwerking met het Vicariaat onderwijs en Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Stuurgroep Preventie Hospiteren in Sint-Paulus Tienen

De Stuurgroep Preventieadviseurs heeft de gewoonte om af en toe op verplaatsing te vergaderen, in een school waar één van de Stuurgroep-leden preventieadviseur is. Op 15 november 2016 ontving Kristel Vanorbeek ons in de campus Waaiberg van VIA Tienen. Tijdens de vergadering bespraken we vooral nieuws uit de Stuurgroep Welzijn op het Werk in Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Op het einde brachten we een hospiteerbezoek aan de werf van de nieuwbouw die in de steigers staat. Daarbij hadden we – hoe kan het ook anders – specifieke aandacht voor veiligheidsmaatregelen. De campus, die al redelijk groot is, wordt met die nieuwbouw nog eens

Een bezoek aan de nieuwe werf op de campus Waaiberg in Tienen.

substantieel uitgebreid. Er worden dan ook afdelingen van hetzelfde schoolbestuur Sint-Paulus, die elders in de stad gevestigd waren, naar overgeheveld, zodat het geen zuivere uitbreiding is.

Workshop ‘Het elektrisch dossier en een haalbare risicoanalyse voor uw school - 21 maart 2017

Een schakelkast in de campus Waaiberg van VIA Tienen.

- *Waaruit bestaat een elektrisch dossier?*
- *Moet ik voor de elektrische installatie in mijn school wel een risicoanalyse hebben?*
- *Mag ik zelf zo'n risicoanalyse opstellen?*
- *Wat schrijft de wet voor?*
- *Hoe moet ik het KB van 4 december 2012 correct toepassen?*

Dat is een greep uit mogelijke vragen rond elektrische installaties en het KB van 4 december 2012 waar vertegenwoordigers van de ‘hiërarchische lijn’, preventieadviseurs of installatieverantwoordelijken mee geconfronteerd kunnen worden.

De Stuurgroep Preventieadviseurs en het vicariaat onderwijs van het aartsbisdom Mechelen-Brussel organiseren over dat belangrijke thema een studiedag, waar zowel de theorie als de praktijk aan bod komen. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met Don Bosco Halle en Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Datum en uur:
Plaats:
Doelgroep:

Dinsdag 21 maart 2017 van 9.30u tot 15u (onthaal vanaf 9u)
Campus **Don Bosco Halle, Lenniksesteenweg 2 in Halle**
Schoolbestuurders, directeurs en andere leden van de ‘hiërarchische lijn’, preventieadviseurs, Technisch Adviseurs-coördinatoren en installatieverantwoordelijken.

Programma:	<p>Voormiddag: theoretisch gedeelte</p> <p>9.30u: Verwelkoming en inleiding door Franky Wauters, staf-medewerker preventie & bescherming in de Dienst Bestuur en organisatie Katholiek Onderwijs Vlaanderen.</p> <p>9.45u: Toelichting bij het wettelijk kader door Stefan Leuckx, ingenieur, Toezicht Welzijn op het Werk</p> <p>10.15u: Het elektrische dossier door Philip Van Hamme, technisch directeur Don Bosco Halle</p> <p>11.15u: Korte (koffie)pauze</p> <p>11.30u: Risicoanalyse op een elektrische installatie door Philip Van Hamme en Jonathan Van Poeck. Na de uiteenzetting kans om vragen te noteren op een blad.</p> <p>12.30u: middagpauze met broodjes</p> <p>Namiddag: praktisch gedeelte</p> <p>13.15u: bezoek lokaal en schakelkast in het Don Bosco-Instituut (in kleine groepen, opgesplitst volgens voorkennis)</p> <p>14.30u: Plenaire terugblik met vragenronde en beantwoorden van eerder gestelde vragen</p> <p>15u: Afsluiting</p> <p>Moderator: Frans Van Nieuwenhuysse</p>
Inschrijven:	Zal vanaf eind januari 2017 kunnen via de website www.nascholing.be , uiterlijk tot 21 februari 2017. Wij bevelen u graag aan de hele dag mee te maken.
Deelnameprijs:	€ 10 (broodjesmaaltijd, koffiepauzes en syllabus inbegrepen).

Vieringen, conferenties, studiedagen...

Afscheid Fons Uytterhoeven

als bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs Mechelen-Brussel

Zoals in vorig nummer al aangekondigd ging Fons Uytterhoeven vanaf 1 januari 2017 met pensioen als bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs in het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Het Vicariaat Onderwijs wilde dat moment gepast vieren en organiseerde op 22 december 2016 een mooie afscheidszitting in het Cultureel Centrum van Mechelen, in de schaduw van de Sint-Romboutskathedraal.

Een honderdtwintigtal genodigden woonden de viering bij. Na een korte verwelkoming door Fons' opvolger **Jürgen Mettepenningen**, schetste **Guido François**, directeur Dienst Schoolorganisatie, de verwezenlijkingen van Fons in de bijna zeven jaar dat hij de taak had van bisschoppelijk afgevaardigde. Die jaren waren de bekroning van een carrière van maar liefst 50 jaar in het onderwijs. Gaandeweg bouwde hij het Vicariaat Onderwijs uit tot een echt dienstverlenende instantie voor alle aspecten, zowel het pedagogische (via de Dienst Pedagogische Begeleiding), het organisatorische (via de Dienst Schoolorganisatie) en de aspecten identiteit en pastoraal op school

Foto boven: Jürgen Mettepenningen leidt de viering van Fons in. Foto rechts: Guido François als eerste spreker (foto: Sophie Veulemans).

(via de Dienst Identiteit). Via dat drieluik van dienstverlening bestrijkt het Vicariaat het hele terrein van noden waarvoor schoolbesturen en scholen geholpen willen worden. De structuur bleek ook een voorafspiegeling van het model dat ook de koepel Katholiek Onderwijs Vlaanderen de laatste jaren heeft uitgebouwd. Via de ruimte die hij bood om ondersteuning uit te bouwen die voorheen nauwelijks bestond (overheidsopdrachten, welzijn en preventie, begeleiding schoolbesturen, digitaal tijdschrift VONDeLing, ...) zette Fons het Vicariaat echt op de kaart en kwam hij tegemoet aan de veranderende behoeftes van de hedendaagse onderwijscontext. Zelf was Fons een veelgevraagd spreker omwille van zijn inspirerende insteek vanuit Bijbelteksten. Het Comité Besturen blies hij nieuw leven in door hen nauw bij het onderwijsbeleid te betrekken, tot zelfs in de Algemene Vergadering en de Raad van Bestuur van het Vicariaat zelf. De toespraak van Guido François focuste op al die organisatorische ingrepen, die pasten in de visie van Fons. Ook Brussel kreeg zijn bijzondere aandacht als laboratorium voor onderwijsvernieuwing en als voorafspiegeling van de uitdagingen die elders in het bisdom vroeg of laat de kop opsteken. Het concept van de katholieke dialoogschool was al jaren gerijpt bij Fons, alvorens het die naam kreeg en uiteindelijk uitgerold werd in heel het katholiek onderwijs. Hij gaf de implementatie ervan in volle vertrouwen door aan zijn directeur dienst Identiteit en huidige opvolger Jürgen Mettepenningen. Tot slot dankte de spreker Fons voor zijn vaderlijke bezorgdheid, zijn schalkse humor en zijn vriendschap en wenste hij hem alle goeds toe.

Foto boven: Peter Op 't Eynde
Foto onder: een greep uit de diamontage die Jo Coppens heeft verzorgd (foto's: Sophie Veulemans)

loogschool was al jaren gerijpt bij Fons, alvorens het die naam kreeg en uiteindelijk uitgerold werd in heel het katholiek onderwijs. Hij gaf de implementatie ervan in volle vertrouwen door aan zijn directeur dienst Identiteit en huidige opvolger Jürgen Mettepenningen. Tot slot dankte de spreker Fons voor zijn vaderlijke bezorgdheid, zijn schalkse humor en zijn vriendschap en wenste hij hem alle goeds toe.

Peter Op 't Eynde ging vervolgens in op Fons' verdiensten voor de Pedagogische Begeleiding. Hij begon met een verwijzing naar de aandacht die Fons altijd had voor de mens. "Eerst komt de mens, en niet het minst diegenen die hem zeer nabij zijn, pas dan de structuren, de opdrachten, het werk." Peter leerde in Fons iemand kennen met een groot hart voor onderwijs en vooral voor de leerling, de jongere die ons is toevertrouwd, en in het bijzonder de leerling bij wie het moeilijker

gaat.... Hij had ook een groot engagement voor al diegenen die elke dag het beste van zichzelf geven om onze katholieke scholen tot een plek te maken waar elke jongere een thuis vindt, kan leven en leren. Peter behield mooie herinneringen aan de werkwinkels die Fons op congressen bracht. Voor de Pedagogische Begeleiding zorgde Fons

voor gedeeld leiderschap, hij gaf vertrouwen maar ook een duidelijke structuur en afbakening van taken. Fons "volgde van op een afstand, altijd bereikbaar, nooit opeisend, veelal bemoedigend of goedkeurend knikkend, tussenkomend waar nodig." De begeleidingsdienst is heel dankbaar voor dat vertrouwen en de transparante samenwerking en zal "met een open blik in dialoog met alle betrokkenen in onze scholen en daarbuiten samen denken, samenwerken en samen school maken."

Als intermezzo projecteerde **Jo Coppens** een diamontage waarbij Fons in verschillende contexten van zijn loopbaan te zien was, met vooral de nadruk op de laatste jaren.

Lieven Boeve, directeur-generaal van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, vroeg bij het begin van zijn toespraak, onmiddellijk een korte onderbreking om iets te doen met het publiek dat niet voor Fons' oren bestemd was. Die mocht wel in de zaal blijven maar moest zijn oren dichtstoppen terwijl Boeve de zaal het volgende liet mee scanderen: 'Fons de bouwer, kunnen wij het maken? Fons de Bouwer, nou en of!' Hij vroeg om die twee zinnen te onthouden, hij zou ze op het einde van zijn toespraak aan bod laten komen. Boeve citeerde Matteüs: Een huis wordt best niet op zand gebouwd, maar op harde rots. Dat weet de verstandige man. Dan doorstaat het regen, bergstromen en wind. Dat zou het levensmotto van Fons Uytterhoeven kunnen zijn. De rots is zijn diepgeworteld geloof, waar hij bij lezingen gepassioneerd, inspirerend en meeslepend blijk van gaf. De rots is ook een stevig netwerk van intermenselijke relaties, van vertrouwen en dialoog. De rots is ook in de eerste plaats zijn gezin,

waarover hij fier kon praten. Het huis zelf, het katholiek onderwijs, is op een stevige rots gebouwd, maar nooit af. Fons hielp als bouwer/architect mee aan de noodzakelijke verbouwingen om de uitdagingen met open vizier aan te gaan: recontextualisering van de christelijke identiteit én van de organisatie. Het eerste huis dat Fons verbouwde was het Vicariaat onderwijs, vervolgens was hij volgens Boeve een van de belangrijkste opdrachtgevers voor de verbouwing van het Vlaanderen-brede huis van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. De verbouwing was geen doel op zich maar ten dienste van de vele huizen van het katholiek onderwijs in Vlaanderen: scholen, centra,

Foto boven: Lieven Boeve. Hij vroeg aan Fons om even zijn oren dicht te stoppen...

Foto onderaan: burgemeester Bart Somers (foto: Sophie Veulemans)

internaten en universiteit.

Ook voor de katholieke dialogeschool en het BOS-verhaal zette Fons zich in en nam hij het voortouw, zowel in Mechelen-Brussel als Vlaanderen-breed. In Mechelen engageert hij zich bovendien, samen met de hogeschool en de stad om aan de slag te gaan voor een echt inclusief katholiek onderwijs.

Hij dankte 'Fons de bouwer' ten slotte voor het feit "dat hij als mede-eigenaar, bouwheer, architect, aannemer (en wanneer het moest: metselaarsknecht) ons huis op de rots klaargemaakt heeft voor de toekomst." Daarop klonk het uit heel de zaal: 'Fons de bouwer, kunnen wij het maken? Fons de Bouwer, nou en of!'

Intussen was **Bart Somers**, burgemeester van Mechelen, gearriveerd. Hoewel hij ter elfder ure had laten weten niet aanwezig te kunnen zijn, had hij zich toch een kwartiertje vrij weten te maken voor een korte toespraak, voor de vuist, maar daardoor nog meer geapprecieerd. Hij legde getuigenis af als burgemeester van een multiculturele stad waar één op de twee kinderen een migratieachtergrond heeft. In deze moeilijke tijden waar de demon van het verleden weer opduikt, vindt hij het belangrijk naar cohesie te zoeken bij de burgers. Daar heb je moedige mensen voor nodig die bereid zijn de eigen manier van denken in vraag

te stellen. Hij vernoemde als één van de belangrijkste uitdagingen de segregatie. Het leven in diversiteit kan een verrijking zijn, kan ons aanzetten tot meer nadenken over onze eigen premissen, ons verschillen doen aanvaarden. Het helpt als we elkaar echt ontmoeten en van onze archipel van mono-culturele eilanden afstappen. Binnen die diverse samenleving is er een nieuwe dimensie bijgekomen: binnen de moslimgemeenschap klimmen er mensen hoger op de ladder; zij zijn bang voor segregatie. Zulke mensen zijn Fons tegengekomen. Die had begrip voor hun probleem: de maatschappij wil dat ze een diploma halen maar komt haar belofte niet na. We slagen er onvoldoende in om die groep jongeren aan een diploma te helpen. Wellicht omdat we te weinig naar die groep geluisterd hebben. De stad vroeg zich af wat ze eraan kon doen. Daar had ze partners voor nodig. Het was nodig out of the box te denken. Fons stelde zich ook de vraag hoe het katholiek onderwijs erin kon slagen om met een steeds diversere samenleving om te gaan. De oplossing ligt in dialoog en Fons is op een moedige manier met dat debat begonnen. Bart Somers betreurde het dat Fons nu al weg gaat maar hoopte dat hij zijn collega's kan overtuigen die oefening voort te zetten. Als 'atheïst maar cultureel christen' heeft de burgemeester veel respect voor het christendom. Hij gelooft heel sterk in de dialogeschool, in mensen die de mens centraal stellen als dam tegen het nihilisme en het totalitaire denken. Hij hoopte ten slotte dat mensen elkaar echt mogen ontmoeten in de dialogeschool.

De verrassing: het koor van Bonheiden. Al snel mochten Fons en zijn vrouw meezingen.

Foto onderaan: een enthousiast publiek. Tweede van rechts is Claude Gillard, de Franstalige collega van Fons, die ook een dankwoord uitsprak

Na zoveel toespraken werd het tijd om te laten zien en horen waar Fons zich in zijn vrije tijd voor engageert. Plotseling kwamen enkele tientallen mannen en vrouwen het podium op. Het was het **koor van Bonheiden**

waarin Fons en zijn echtgenote beiden meezingen. De koorleden waren er wonderwel in geslaagd hun optreden geheim te houden, zodat de verrassing des te groter was. Na een paar liederen werden Fons en Renild trouwens mee op het podium gevraagd om het hen bekende repertoire mee te zingen en in het geval van Fons betrof het ook een solopartij. Zo werd het voor de gevierde echt een interactief gebeuren, dat hem duidelijk deugd deed.

Vervolgens sprak de Franstalige evenknie van Fons, **Claude Gillard**, een woordje van dank uit voor de vruchtbare samenwerking.

Kardinaal Jozef De Kesel (foto boven) overhandigde Fons na zijn laudatio het eerste exemplaar van Fons' publicatie 'Een uitdagend woord' (foto: Inse Vanrossom)

Foto onder: bloemen voor Renild, echtgenote van Fons

De slottoespraak was voor **Kardinaal Jozef De Kesel**. Hij vond dat Fons zich uitstekend gekweten had van zijn belangrijke maar delicate taak. Onderwijs is voor kerk en samenleving heel belangrijk. Hij waardeerde het feit dat Fons zich steeds heeft ingeschreven in het bredere geheel van schoolbestuurders, congregaties, de Guimardstraat... Hij dankte hem voor de meer dan zeven maal zeven jaar trouwe inzet voor het onderwijs, met een groot hart voor de leerlingen die het nodig hebben. "Fons mag de pluim op zijn hoed steken dat met een heldere driedelige structuur het hele vicariaat, in verbondenheid met Katholiek Onderwijs Vlaanderen, op een professionele en eigentijdse wijze dienstbaar is aan de scholen en de mensen die er leven." In een sterk veranderende tijd, zowel voor de kerk als voor het onderwijs, waar er veel nood is aan duiding en bakens, was Fons voor veel bestuurders en directeurs "een eminent aanspreekpunt, een wijze toeverlaat en een dienstbare leidsman." Hij had ook "de gave om tijdens een vergadering woorden uit het evangelie op het gepaste moment naar voren te brengen, waardoor ze een uitdagend karakter krijgen en zo de dialoog een nieuwe dynamiek geven." De bisschoppelijk afgevaardigde stond ook "voor een

kerk die draait rond *de vreugde van het evangelie*. Geen evangelie dat apart staat van het leven, maar in het centrum ervan, verweven met alles van het leven". Dat toonde hij ook in zijn werk in het vicariaat maar ook als lid van de Bisschopsraad.

Aansluitend bij zijn dankwoorden mocht de Kardinaal aan Fons het eerste exemplaar overhandigen van 'Een uitdagend woord', een uitgave die Fons zelf heeft samengesteld van eigen ervaringen, citaten/uitdagende woorden uit het evangelie en van denkers die daarop van toepassing zijn, en wat dat betekent als wij 'in de dialoog gaan staan'. Het boek is mooi geïllustreerd en uitgegeven bij Halewijn. Alle genodigden kregen een exemplaar mee.

Tot slot van de viering kreeg **Fons Uytterhoeven** zelf het woord. Hij vertelde hoe hij de gewoonte had de vergaderingen van het Comité Besturen te beginnen met het Bijbelcitaat van de dag. Hij keek daar op een eigenzinnige manier naar door de mensen over wie het citaat ging eerst te bekijken als mensen van vlees en bloed, zich vervolgens afvragend wat de beschreven situatie bij hemzelf teweeg zou brengen. Zo deed de passage waarbij Maria God dankt voor alle genade

Receptie: Fons' zonen Tom en Joris (rechts), met hun echtgenotes, in gesprek met Patrick Deboutte.

die ze heeft mogen ontvangen hem nadenken over alle genade die hem zelf in zijn leven te beurt is gevallen. Het begon al in 1947, zowat negen maanden voor zijn geboorte. De pastoor van Putte had Fons' vader, die onderwijzer was, immers aangepord om een paar jaar na de geboorte van het eerste kind (André), niet lang te wachten op uitbreiding van het christelijke gezin. Het kon niet anders of kerk en onderwijs moesten een belangrijke rol spelen in het leven van het tweede kind. In 1966 kwam de

tweede genade toen Fons kennismaaakte met Renild. Uit dat huwelijk kwamen twee zonen en later kwamen er ook schoondochters en kleinkinderen. Als die op bezoek komen, is het bij Fons ook alsof er een kind opspringt in zijn schoot. Moraal van het evangelieverhaal: leer de genade te zien in je leven.

Fons gaf toe dat hij, zoals de sprekers verteld hebben, veel gewerkt en gebouwd heeft, maar dat heeft hij niet alleen gedaan. Wij allemaal hebben dat samen gedaan, vond hij. En hij besloot nederig met een vers van Lucas, hoofdstuk 17, vers 10: 'ik was een onnutte knecht, ik heb alleen mijn plicht gedaan'.

De receptie die volgde werd verzorgd door 'Ambras', een groep van politieagenten die dit na hun uren doen ten voordele van een goed doel. Toen ze na een tijdje hun boekje boven haalden was dat niet om een bekeuring uit te schrijven voor te veel promille, maar om bestellingen te noteren. Uiteindelijk konden we zonder ambras tevreden huiswaarts keren, blij dat we samen met Fons afscheid konden nemen in het bijzijn van zijn geliefde familie, vrienden, collega's en medewerkers en in blijde verwachting van het kerstgebeuren.

Het boek van Fons 'Een uitdagend woord' is te bestellen bij Uitgeverij Halewijn, via de volgende link:

<http://www.halewijn.info/microsite/halewijn-uitgeverij/catalogus/uitgave.php?categoryID=&uitgaveID=2808>

Een koffer vol...

Colloquium Directeurs Basisonderwijs Oostende – 23-25 november 2016

Met als thema 'Een koffer vol...' namen een 300-tal directeurs basisonderwijs en pedagogische begeleiders van 23 tot 25 november 2016 deel aan het jaarlijkse driedaagse colloquium in het congrescentrum Vayamundo in Oostende. Zij mochten gedurende drie werkwinkels en twee referaten hun koffer volladen met interessante kennis, nuttige tips en fijne ervaringen. Tijdens ontspanningsmomenten konden ze genieten van bekend en minder bekend gezelschap, van een muzikaal optreden en natuurlijk van de gezonde zeelucht. Een getuigenverslag.

Foto boven: pas toegekomen directeurs, een en al aandacht voor de verwelkoming van Rita Mouton, niveaucoördinator basisonderwijs (foto links).

Foto rechts: eerste werkwinkel over het gebruik van Apple-technologie in de klas, met Joost Dendooven als spreker (helemaal rechts)

Na een korte verwelkoming door **Rita Mouton**, niveaucoördinator van de Pedagogische Begeleiding van het basisonderwijs, werden de deelnemers al meteen naar de eerste werkwinkel gestuurd. Ze hadden vooraf een keuze kunnen maken uit wel 35 thema's die, gespreid over de drie dagen, al dan niet eenmalig werden aangeboden. Ik koos voor 'Apple-technologie en -applicaties integreren in de klaspraktijk'. Als Apple-gebruiker maakte mij dat wel nieuwsgierig. De spreker, een directeur van een basisschool uit Sint-Kruis (Brugge), **Joost Dendooven**, wist zijn enthousiasme voor het inzetten van die moderne technologie in de klas goed over te brengen. Zijn school blijkt geen eliteschool te zijn, met vooral een begoed publiek. Liefst één op vijf kinderen tikt er aan op de kansarmoede-indicatoren en zijn dus zorgkinderen. Het is echter vooral die groep die zijn voordeel kan doen met innovatieve ICT-toepassingen door de inte-

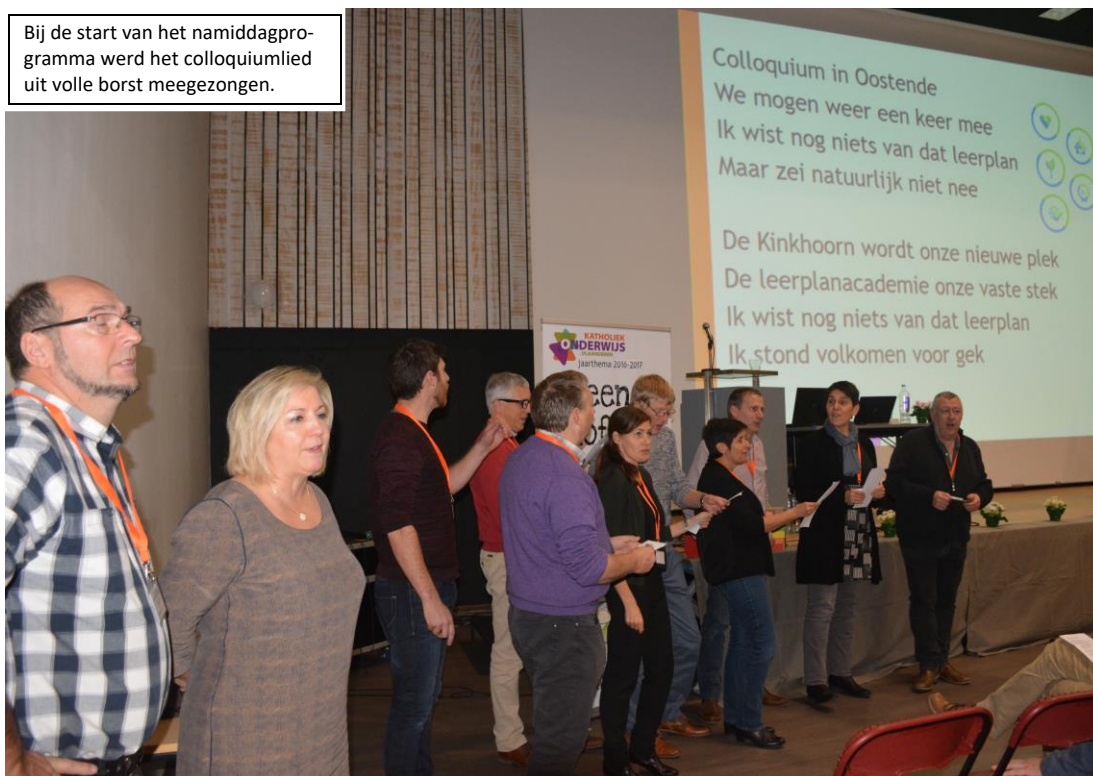

gratie van de technologie in de zorgwerking. De techniek helpt om het leerproces te bevorderen en kan dus een middel zijn om de krachtige leeromgeving te verrijken. Daar heb je geen digitaal bord voor nodig. Met de I-pads en de nodige apps kunnen de kinderen zelf aan de slag. De leerkracht wordt daarbij zeker niet overbodig: hij of zij blijft 'de beste applicatie'.

Bouwstenen voor een succesvolle omgang met die technologie zijn: een visie, op zoek gaan naar een betrouwbare partner inzake technologie (Apple is betrouwbaar en ge-

bruiksvriendelijk en heeft ook een educatief netwerk), plannen (op financieel en infrastructureel gebied en stapsgewijs, met een innovatiecoördinator), het ontwikkelen van een cultuur van delen met elkaar (uitwisseling van praktijkvoorbeelden) en met als kernwoorden: differentiëren, evalueren, communiceren, innoveren en inspireren. De spreker illustreerde zijn uitgebreide betoog met heel wat praktijkvoorbeelden en liet

Bij de start van het namiddagprogramma werd het colloquiumlied uit volle borst meegezongen.

ons zelf ook met I-pads een App uitproberen.

Na het lekkere middagmaal en het zingen van het Colloquiumlied, mocht professor **Maarten Vansteenkiste** van de Universiteit Gent het openingsreferaat geven met als titel *'Moetivatie of goesting? Over de motiverende rol van leerkrachten, begeleiders en directies'*. Erkenning, betrokkenheid en inzicht in wat kinderen/jongeren in beweging kan brengen, zijn belangrijke aspecten om motivatie op te wekken. Ideaal is de 'intrinsicke motivatie' te verkrijgen, niet omdat het moet, of omdat men zich anders schuldig voelt. Vansteenkiste was heel goed op de hoogte van het nieuwe leerplan Zin in Leren, zin in Leven (ZILL). De 'zin in' verwijst uitdrukkelijk naar motivatie, goesting. Ervaringen kunnen leerappetijt stimuleren, een katholieke basisschool gaat uit van levensechte en relevante leercontexten en dat komt het gevoel van eigenaarschap ten goede. Het is belangrijk dat we ook investeren in de zelfzorg van de leerkrachten om hen gemotiveerd te houden. "De behoeftes aan autonomie, competentie en verbondenheid vormen daarbij het ABC van deze motivatietheorie en de voedingsbodem voor ons dagelijks geluk". Het nieuwe leerplanconcept biedt daarvoor voldoende kansen. Spreker sloot af met een reeks aanbevelingen zoals 'versterk de band tussen leerlingen en leerkrachten' en 'probeer het leerplezier te voeden.'

Foto links: Professor Maarten Vansteenkiste.

Tijd voor een stevige wandeling langs de zee en de duinen. Tegen de avond aan stond de deur van het Duinenkerkje uitnodigend open voor een moment van bezinning. **Vera Vastesaege**, halftijds coördinator voor schoolpastoraal in het basisonderwijs, had, samen met **Jürgen Mettepenningen**, mooie teksten en liedjes bijeen gezocht rond het thema van het 'licht' dat men mag laten schijnen voor elkaar. Op het eind van de stemmige viering werd de koffer vooraan in de kerk open gemaakt. Hij zat vol lichtdoosjes, doosjes met lichtstokjes. Iedereen kreeg zo'n luciferdoosje mee, en om het buiten nog warmer te krijgen, stonden de jenevertjes klaar...

Die avond na het souper, trad in de bar het muziekgroepje op waarin onder meer **Julien Van der Auwera**, directeur met coördinerende opdracht in de scholengemeenschap De Parel in de regio Aarschot-Betekom, meespeelde (*links op foto links*). Zij brachten vooral Schotse en Ierse ballads, en wisten zo de sfeer er goed in te houden, terwijl directeurs elkaar veel te vertellen hadden.

De tweede dag startte met een tweede werkwinkel. Ik had gekozen voor het thema 'Situatoneel leiderschap' gepresenteerd door **Frans De Boeck**, een uitstekende spreker met heel wat ervaring in de materie. Hij bracht ons het inzicht bij dat we geen directeurs 'zijn', we hebben alleen de functie van directeur. Hij leerde ons op een andere manier kijken naar het gedrag van onze medewerkers. Vanuit die visie moeten directeurs bereid zijn hun eigen gedrag aan te passen aan de persoon van hun medewerkers. De school wordt immers gemaakt door mensen. De directeur heeft een voorbeeldfunctie. Hij/zij moet proberen het juiste gedrag te genereren bij zijn/haar medewerkers. Daarbij vertrekt hij het best van wat goed is en corrigeert hij wat minder goed is. De verschillende types waar een leidinggevende rekening mee moet houden worden weergegeven in de kleuren rood, groen, geel en blauw. Aan elke kleur beantwoorden verschillende dominante of secundaire persoonlijkheidskenmerken (eerder taak- of mensgericht, eerder direct of indirect), waar de directeur het best rekening mee houdt. Zelf moet hij bereid zijn naar een andere kleur dan zijn natuurlijke kleur op te schuiven omwille van zijn functie. Ook hier draait veel rond 'motivatie'. Situatoneel leiderschap houdt in dat je je gedrag en taal aanpast om je doelen te realiseren. Je stijl van leiding geven verandert volgens de situatie. De Boeck gaf voorbeelden uit zijn eigen ervaring om te illustreren wat je beter vermijdt bij bepaalde kleuren en wat de valkuilen zijn. Door eens goed na te denken over je eigen gedrag en over de verschillende types in je team, krijg je enkele nuttige tools in handen om je doelen beter te realiseren. Het lijkt misschien evident, het was in elk geval nuttig om die inzichten beter te doen doordringen. Daar was deze werkwinkel uiterst geschikt voor.

Foto rechts: Frans De Boeck, spreker van de werkwinkel over Situatoneel leiderschap.

De vrije donderdagnamiddag was ideaal voor een wandeling naar Oostende. Door de felle tegenwind was het echt ‘uitwaaien’. Een tussenstop in een plaatselijke taverne was dan ook welkom om wat op te warmen. Het ontspanningsmoment was voor mij ideaal om op een prettige manier kennis te maken met enkele (relatief) nieuwe directeurs.

Foto boven: Regine Vandenput
Foto rechts: Peter Nauwelaerts.
Beiden voerden het woord namens DCBaO.

Terug in het congrescentrum was er nog een vooravondprogramma. **Regine Vandepuut en Peter Nauwelaerts** brachten nieuws uit DCBaO, de Directiecommissie Basisonderwijs. Die blijft de politici herinneren aan de verzuchtingen die ze via een Memorandum bekend heeft gemaakt in de Vlaanderen-wees-wijs-dag, net vóór de verkiezingen in 2014. Van de beloftes die de beleidsmakers toen hebben gedaan, is immers nog niet veel in huis gekomen. Afgevaardigden van DCBaO spelen een actieve rol in de Adviesraad Basisonderwijs binnen de koepel Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Voor de eis ‘voldoende beleidsomkadering’ steekt DCBaO dit jaar een tandje bij. Zo komt er via de website een petitieactie met als doel het beleid zover te krijgen dat men de beloftes vastlegt in een kaderdecreet.

Fons Uytterhoeven.

Fons Uytterhoeven trad voor de laatste keer in zijn loopbaan als spreker op tijdens het Colloquium. Hij gebruikte de tijd om hulde te brengen aan **Jo Coppens**, die al sedert 1 september 2016 met pensioen is als niveaucoördinator basisonderwijs, maar voor – op één na – alle vorige colloquia de drijvende kracht was. God heeft ons geschapen naar zijn beeld en gelijkenis, zo begon Fons, en Jo lijkt dus een beetje op God. Vanaf nu spreken we in het Vicariaat van een nieuwe tijdrekening: “de jaren vóór JC en de jaren na JC...”. Iets komt maar tot leven als er een adem is in gebracht. Jo is er in geslaagd die adem binnen te brengen in het Diocesaan Pastoraal Centrum in Mechelen, de adem van ‘welkom zijn’. Zijn bureau straalde dat ‘welkom’ uit. Hij heeft altijd de moed gehad om na te gaan waar het beter kon en ook om het toe te geven als hij er volledig naast zat. Jo leerde ons met een

brede bril kijken en de dingen eenvoudig te houden. Kinderen kunnen ons in die zin veel leren. Hij had de eigenschap niet te denken dat je in alles en altijd gelijk kunt krijgen, je moet om kunnen met veranderingen. Dienstbaarheid is belangrijk, iedereen mag zijn verantwoordelijkheid nemen. Het katholiek onderwijs is groot geworden door de inzet van velen voor dingen die niet echt moeten.

Machteld Verhelst.

Na deze gesmaakte hulde deed **Machteld Verhelst**, die een zieke Lieven Boeve verving, er nog een schepje bovenop vanuit de Pedagogische Begeleidingsdienst van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Eerst dankte zij de directeurs voor hun leiderschap en grenzeloze inzet ten bate van de kinderen. Zij prees Jo’s authenticiteit en warme persoonlijkheid. Zijn hart klopte altijd voor het kind. Jo heeft haar vaak recht gehouden, mede door zijn levensvreugde en collegialiteit.

Ook voor **Fons Uytterhoeven** had Machteld een waarderen woord: hij heeft veel betekend voor haar, op een bescheiden manier. Ze vond in Fons een zielsverwant omdat hij de belangen verdedigde van de meest kwetsbaren in onze scholen. Dat deed hij niet

Fons Uytterhoeven, zichtbaar ontroerd door de lovende dankwoorden van Machteld Verhelst.

met hoogdravende woorden, maar op een eenvoudige, simpele manier, zonder schroom om Jezus als inspiratiebron te vernoemen. Voorts prees ze zijn vooruitstrevendheid als bisschoppelijk afgevaardigde, waarbij hij één van de grondleggers was van de structuur van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. Tot slot keek ze uit naar de samenwerking met de nieuwbenoemde bisschoppelijk afgevaardigde, Jürgen Mettepenningen.

Peter Op 't Eynde, die in Regina Caeli in Dilbeek een verleden deelde met Jo, herinnerde zich Jo nog in de rol van Sinterklaas. Jo's slagzin bleef hem bij: welk kind wordt hier beter van?

Hij roemde de gedrevenheid en inspiratie van Jo Coppens. Nu nog blijft hij zich inzetten (onder andere voor het luciferdoosje dat we meekregen na de viering) en vooruit kijken. Een diamontage toonde vervolgens een veelzijdig beeld van Jo als levensgenieter en gezellige collega. Daarna zong heel de zaal 'ik hou van Jo', met een knipoog naar het liedje van Noordkaap.

Foto boven: Jo Coppens tijdens zijn dankwoordje aan het slot van het eerbetoon dat hem te beurt viel.

Foto rechts: de hele zaal zong het lied 'ik hou van Jo' op muziek van 'ik hou van u' van Noordkaap.

Een slotwoordje van **Jo Coppens** zelf mocht niet ontbreken. Hij riep ons op verder goed zorg te dragen voor het basisonderwijs. Hij heeft daarvoor een ongelooflijk vertrouwen in de equipe van begeleiders, die het kind centraal blijven stellen. 'Blijf je onderwijs-GPS in ere houden', zo besloot hij: 'met de G van Goesting, de P van Passie en de S van 'Samen onderweg''. Vervolgens mochten we in de bar een toast uitbrengen, als aperitief vóór het alweer lekkere avondmaal.

De derde dag begon met de derde werkwinkel. Daarvoor namen wij de lift naar het hoogste punt van het congrescentrum, niet voor niets de 'Kokpit' geheten. Met een prachtig uitzicht op de vier windstreken, de zee, de luchthaven, de stad Oostende en het hinterland, mochten we bij **Herman Frooninckx** nieuwe inzichten in leiderschap

opdoen. Het thema was 'de directeur als coach'. De insteek leek dezelfde als bij Frans

Deboeck: 'als ik mijn gedrag verander, kan ik interpersoonlijk meer invloed hebben'. Ik kan maar leiden als ik ook kan volgen. Leiderschap is interdependent: we hebben elkaar nodig. Taakgericht leiderschap is niet productief en relatiegericht leiderschap scoort op korte termijn maar laat de school stagneren, zo leerden we. Een krachtige leider verzoent de context van het team en die van de school. We moeten leren omgaan met adaptieve uitdagingen en een hoog responsief vermogen hebben. De werkwinkel was interactief, en zo mochten we ons in kleine groepjes buigen over enkele stellingen en ervaringen uitwisselen. Het ging voorts over authenticiteit, kwetsbaarheid, draagvlak creëren vanuit een duidelijke visie, je open ruimte vergroten en je blinde vlek verkleinen. De deelnemende directeuren waren heel ontvankelijk voor de boeiende inzichten die de ervaren oud-directeur hen schonk.

Rond de middag was er het slotreferaat van **Els Dammekens** over 'Het getalenteerde brein: Neuroplasticiteit en mindsets'. Zij gaf ons inzicht in de ontwikkeling

van ons brein, in fixed mindsets en mindsets die groeien door te leren, door ervaringen op te doen via stimulansen uit de omgeving.

De werkwinkel met Herman Frooninckx vanuit de 'Kokpit'.

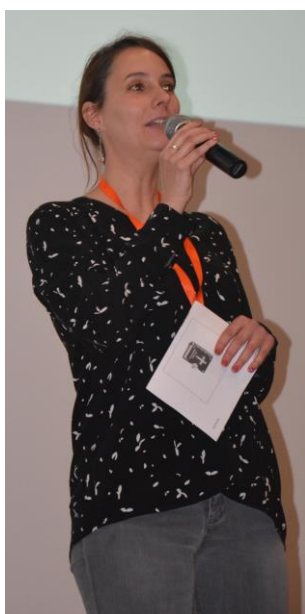

Foto hierboven: Els Dammekens
Foto rechts: Peter Op 't Eynde.

Peter op 't Eynde sloot het colloquium af met de rode draad die door de driedaagse geweven was: Zin in Leven, zin in Leven (ZILL). Om de 'koffer vol' te verzil(l)eren gaf Peter de volgende tips mee: doe het niet alleen, kies een focus, neem je tijd, en doe het met rustige vastheid. Het gaat om jullie leerlingen en teams. ZILL staat niet los van alle andere uitdagingen. Ook de operatie van Bestuurlijke Optimalisering en Schaalvergroting (BOS) bv, zou onmiddellijk meegenomen moeten worden in het hele verhaal.

Rita Mouton (zie foto) mocht bij het einde van haar eerste colloquium als niveau-coördinator, het laatste woord hebben. Ze vond dat ze ongelooflijk lieve mensen heeft mogen ontmoeten en dankte de hele ploeg van begeleiders die altijd klaar stond om van deze editie opnieuw een geslaagd colloquium te maken.

Personalia

Christelijke deelneming

Aan **Fons Uytterhoeven**, afscheidnemend bisschoppelijk afgevaardigde voor het onderwijs Mechelen-Brussel, aan **André Uytterhoeven**, voorzitter Adviesraad Basisonderwijs Katholiek Onderwijs Vlaanderen, en aan **Tom Uytterhoeven**, zoon van Fons en werkzaam in de Dienst Identiteit van Katholiek Onderwijs Vlaanderen, bij het overlijden van hun moeder en grootmoeder **Joanna De Preter** (7 juli 1927 – 1 januari 2017).

Afscheid

Sonja Baert, halftijdse secretariaatsmedewerkster Vicariaat onderwijs, ging samen met Fons Uytterhoeven met pensioen vanaf 1 januari 2017. Het Vicariaat dankt haar van harte voor haar meer dan 25 jaar dienst en zette haar daarvoor alvast in de bloemetjes tijdens een afscheidsetentje op 22 december 2016. Van haar en enkele pedagogische begeleiders nemen we officieel afscheid tijdens de nieuwjaarsontmoeting van het Vicariaat op 12 januari 2017.

Welkom

Aan **Anne Vercammen**, die vanaf 1 januari 2017 in dienst is als administratief coördinator van het Vicariaat Onderwijs.

Aan de nieuwe pedagogische begeleiders die in dienst zijn gekomen van de Pedagogische Begeleiding, regio Mechelen-Brussel:

- **Nele Decroos**, halftijds schoolbegeleider SO en halftijds competentiebegeleider sedert november 2016;
- **Lynn Van Goolen**, de nieuwe taalbegeleider vanaf 1 december 2016;
- **Aafke De Leeuw**, halftijds competentiebegeleider vanaf 1 januari 2017.

Foto helemaal boven: Sonja Baert en haar man Paul bij haar afscheid

Foto hierboven: Anne Vercammen, nieuwe medewerkster (links vooraan), tijdens de receptie van het afscheid van Fons, in gesprek met Krista Voet en Chris Smits, secretaris-generaal Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Wij hopen dat de nieuwelingen zich snel thuis zullen voelen in het Vicariaat.